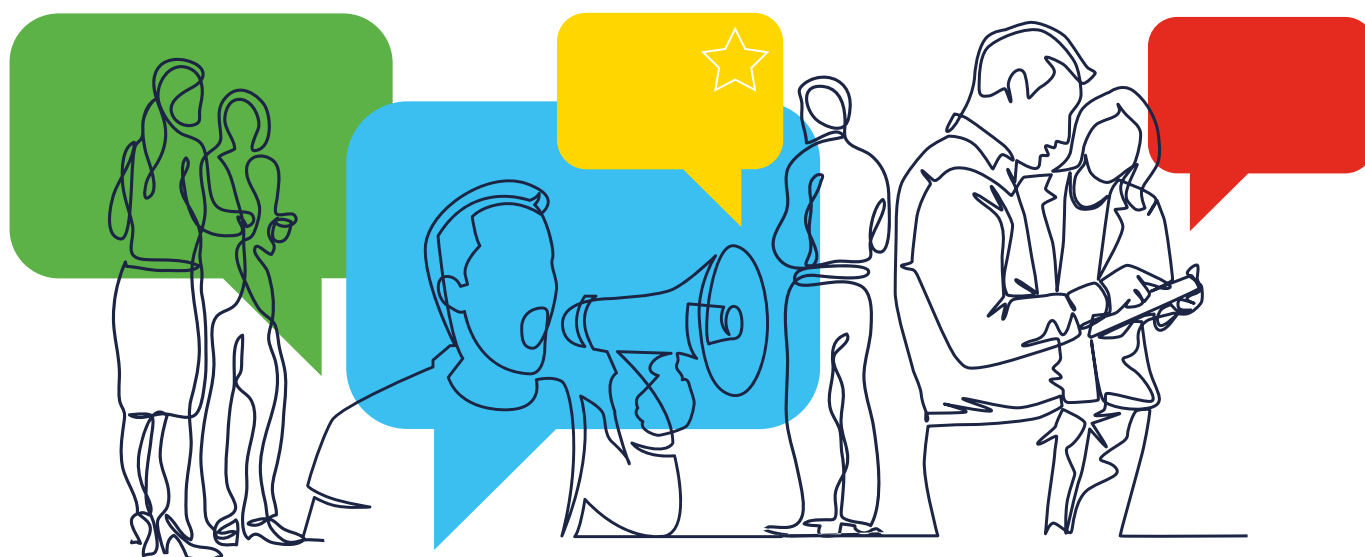

EUROPEJSKA INICJATYWA OBYWATELSKA

Jak przygotować projekt europejskiej
inicjatywy obywatelskiej

| SPIS TREŚCI

Rejestracja europejskiej inicjatywy obywatelskiej	3
Przygotowanie projektu europejskiej inicjatywy obywatelskiej	4

1

Rejestracja europejskiej inicjatywy obywatelskiej

Europejska inicjatywa obywatelska daje mieszkańcom UE wyjątkową możliwość bezpośredniego uwzględnienia ich interesów w procesie kształtowania polityki europejskiej. W tym celu muszą zwrócić się do Komisji Europejskiej o zaproponowanie wniosku legislacyjnego w kwestii wchodzącej w zakres jej uprawnień. Jeżeli inicjatywa zdobędzie milion deklaracji poparcia, Komisja może podjąć decyzję o zaproponowaniu aktu prawnego. Następnie rozpoczyna się procedura ustawodawcza, w ramach której Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej w większości przypadków podejmują decyzję wspólnie (w niektórych przypadkach decyzję podejmuje jedynie Rada).

Organizatorzy inicjatywy muszą najpierw zwrócić się do Komisji o zarejestrowanie proponowanej przez nich inicjatywy. Rejestracja będzie możliwa jedynie, jeśli wniosek spełnia cztery warunki wymienione poniżej:

- utworzona została grupa organizatorów i wskazano osoby wyznaczone do kontaktów; opcjonalnie do celów zarządzania inicjatywą utworzono podmiot prawny, a przedstawiciel grupy organizatorów został upoważniony do działania w imieniu tego podmiotu
- proponowana inicjatywa nie wykracza w sposób oczywisty poza uprawnienia Komisji w zakresie przedkładania wniosków dotyczących aktów prawnych Unii w celu wprowadzenia w życie postanowień traktatów
- proponowana inicjatywa nie jest oczywistym nadużyciem i nie jest w sposób wyraźny niepoważna lub dokuczliwa
- proponowana inicjatywa nie jest w sposób oczywisty sprzeczna z wartościami UE określonymi w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej – a mianowicie z poszanowaniem godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości i państwa prawnego, jak również z poszanowaniem praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, a także z zasadą pluralizmu, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz równości kobiet i mężczyzn – ani nie jest sprzeczna z prawami zapisanymi w Karcie praw podstawowych UE.

Jak dotąd wszystkie inicjatywy, których rejestracji odmówiono, zostały odrzucone, ponieważ uznano je za „wykraczające w sposób oczywisty” poza uprawnienia Komisji. Decyzje o odmowie rejestracji można znaleźć na stronie internetowej Komisji.

Te wskazówki mają pomóc w przygotowywaniu projektu proponowanej inicjatywy, a także dostarczyć organizatorom informacji na temat zakresu uprawnień Komisji, co ma duży wpływ na powodzenie rejestracji inicjatywy.

2

Przygotowanie projektu europejskiej inicjatywy obywatelskiej

Wskazówki poniżej pomogą Ci przejść przez poszczególne etapy procesu rejestracji inicjatywy. Po potwierdzeniu zarejestrowania inicjatywy podane informacje zostaną opublikowane na stronie europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Tłumaczenie treści inicjatywy (tytułu i celów) – w tym także załącznika zawierającego maks. 5 tys. znaków – na wszystkie języki urzędowe Unii zapewni Komisja.

| Tytuł (nie więcej niż 100 znaków):

Podczas przygotowywania inicjatywy może się zdarzyć, że sformułowanie tytułu zostawisz na koniec, kiedy już będziesz mieć jaśniejszy obraz swojej propozycji. Musisz się jednak nad nim dobrze zastanowić, ponieważ wraz z elementami identyfikacji wizualnej (np. logo) będzie on służył kreowaniu „marki” inicjatywy.

Zebranie miliona podpisów będzie wyzwaniem zwłaszcza ze względu na konieczność przekonania obywateli, którzy nie znają dobrze treści Twojej inicjatywy. Atrakcyjny tytuł może być punktem zwrotnym, zwłaszcza podczas pierwszych prób zwrócenia uwagi społeczeństwa na Twoją sprawę.

| Cele (maks. 1 100 znaków bez spacji):

Musisz określić, jaki „akt prawny Unii” miałby zostać zaproponowany przez Komisję:

- Musi to być obszar polityki wchodzący w zakres uprawnień Komisji.
- Mogą to być wiążące przepisy lub akt niewiążący (np. zalecenie).

Pamiętaj: w niektórych obszarach wiążące przepisy nie prowadzą do harmonizacji ustawodawstwa państw członkowskich.

Rady

- Warto rozważyć stworzenie zarówno krótkiej, jak i długiej wersji tytułu – treść inicjatywy może być dość techniczna, więc krótki tytuł nie wystarczy, by ją wyczerpująco opisać. Jednak krótka wersja jest ważna zwłaszcza do celów kampanii / akcji w mediach społecznościowych.
- Zastanów się, jak tytuł zostanie przetłumaczony na inne języki – nie zapominaj, że musi być maksymalnie przekonujący nie tylko w Twoim języku, ale także w innych językach europejskich!
- Nie zwlekaj do ostatniej chwili z podjęciem decyzji o tytule – jeśli chcesz go skonsultować ze swoimi partnerami, szybko rozpocznij ten proces, ponieważ uzgodnienie tytułu ze wszystkimi może potrwać.

Trzeba jasno (i zwięźle) określić główne cele, które mają zostać osiągnięte dzięki proponowanej inicjatywie. Główne cele powinny jednoznacznie wskazywać, jakich rezultatów oczekuje się po proponowanej inicjatywie. Na przykład:

- „Zakończmy zbrodnie przeciw środowisku naturalnemu w Europie – inicjatywa obywatelska nadająca Ziemi prawa”:
  1. Klasyfikacja zbrodni przeciwko środowisku naturalnemu jako czynów kryminalnych i umożliwienie pociągnięcia do odpowiedzialności osób prawnych i fizycznych za ich popełnienie według zasady odpowiedzialności za podwładnego.
  2. Wprowadzenie zakazu popełniania zbrodni przeciwko środowisku naturalnemu i zapobieganie im na terytoriach europejskich oraz na morskich obszarach objętych prawem UE, a także wprowadzenie zakazu wszelkich takich czynów poza UE popełnianych przez obywateli UE lub osoby prawne zarejestrowane w UE oraz zapobieganie im.
  3. Wprowadzenie okresu przejściowego w celu zapewnienia zrównoważonej gospodarki.

| Jaki jest zakres kompetencji UE?

Kompetencje Unii określono w traktatach unijnych (art. 2–6 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – TFUE).

Kompetencje wyłączne (zob. art. 3 TFUE)	Kompetencje dzielone (zob. art. 4 TFUE)	Kompetencje w zakresie wspierania, koordynowania lub uzupełniania działań państw członkowskich (zob. art. 6 TFUE)	Kompetencje w zakresie zapewniania uregulowań, zgodnie z którymi państwa członkowskie muszą prowadzić skoordynowaną politykę (zob. art. 5 TFUE)
<ul style="list-style-type: none"> • unia celna • ustanawianie przepisów w dziedzinie konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego • polityka monetarna państw członkowskich, w których walutą jest euro • ochrona żywych zasobów morza w ramach wspólnej polityki rybołówstwa • wspólna polityka handlowa • zawieranie umów międzynarodowych: <ul style="list-style-type: none"> - których zawarcia wymaga akt ustawodawczy UE - których zawarcie jest niezbędne do umożliwienia Unii wykonywania jej kompetencji wewnętrznych - w stopniu, w jakim ich zawarcie może wpływać na wspólne zasady lub zmieniać ich zakres 	<ul style="list-style-type: none"> • rynek wewnętrzny • polityka społeczna, ograniczona do aspektów określonych w TFUE • spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna • rolnictwo i rybołówstwo, z wyjątkiem ochrony żywych zasobów morza • środowisko • ochrona konsumentów • transport • sieci transeuropejskie • energia • przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości • wspólne względy bezpieczeństwa w zakresie zdrowia publicznego, ograniczone do aspektów określonych w TFUE • prace badawcze, rozwój technologiczny i przestrzeń kosmiczna • współpraca na rzecz rozwoju i pomoc humanitarna 	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona i poprawa stanu zdrowia ludzi • przemysł • kultura • turystyka • kształcenie, szkolenie zawodowe, młodzież i sport • ochrona ludności • współpraca administracyjna <p>Prawnie wiążące akty prawne UE w tych obszarach nie oznaczają harmonizacji krajowych przepisów ustawowych lub wykonawczych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • polityka gospodarcza • zatrudnienie • polityki społeczne

Rada

- Twoje cele powinny być jasne i precyzyjne!

Postanowienia traktatów UE uznane przez grupę organizatorów za istotne dla zaproponowanych działań:

Należy wskazać jedno lub kilka postanowień traktatów upoważniających Komisję do działania na podstawie odpowiednich kompetencji.

Obszary polityki	Artykuły traktatów (TFUE*, o ile nie wskazano inaczej)
<u>Rolnictwo i rybołówstwo</u>	<u>art. 38–44</u>
<u>Budżet</u>	<u>art. 310–324</u>
<u>Ochrona ludności</u>	<u>art. 196</u>
<u>Konkurencja</u>	<u>art. 101–109</u>
<u>Ochrona konsumentów</u>	<u>art. 169</u>
<u>Kultura</u>	<u>art. 167</u>
<u>Cła</u>	<u>art. 30–33</u>
<u>Rozwój i współpraca</u>	<u>art. 208–213</u>
<u>Polityka gospodarcza i pieniężna</u>	<u>art. 119–144</u>
<u>Kształcenie, szkolenie, młodzież i sport</u>	<u>art. 165–166</u>
<u>Zatrudnienie i sprawy społeczne</u>	<u>art. 145–161</u>
<u>Energia</u>	<u>art. 194</u>
<u>Rozszerzenie</u>	<u>TUE * – art. 49 i 212</u>
<u>Ochrona środowiska i działania na rzecz klimatu</u>	<u>art. 191–193</u>
<u>Handel zagraniczny</u>	<u>art. 206–207</u>
<u>Zwalczanie nadużyć finansowych</u>	<u>art. 325</u>
<u>Bezpieczeństwo żywności</u>	<u>art. 43 i 168–169</u>
<u>Swobodny przepływ:</u>	
osób	<u>art. 45–55</u>
usług	<u>art. 56–62</u>
kapitału	<u>art. 63–66</u>
<u>Pomoc humanitarna</u>	<u>art. 214</u>
<u>Przemysł i przedsiębiorstwa</u>	<u>art. 173</u>
<u>Spółeczeństwo informacyjne</u>	<u>art. 179–190</u>
<u>Rynek wewnętrzny i swobodny przepływ towarów</u>	<u>art. 26–29, 114 i 115</u>
<u>Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo</u>	<u>art. 67–89</u>
polityka dotycząca kontroli granicznej, azylu i imigracji	<u>art. 77–80</u>
współpraca sądowa	<u>art. 81–86</u>
współpraca policyjna	<u>art. 87–89</u>
<u>Niedyskryminacja i obywatelstwo</u>	<u>art. 18–25</u>
<u>Zdrowie publiczne</u>	<u>art. 168</u>
<u>Polityka regionalna – spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna</u>	<u>art. 174–178 i 162–164</u>
<u>Badania naukowe i innowacje</u>	<u>art. 179–190</u>
<u>Podatki</u>	<u>art. 110–113</u>
<u>Turystyka</u>	<u>art. 195</u>
<u>Transport</u>	<u>art. 90–100</u>

Uwaga: Ta lista zawiera ogólne obszary działalności zapisane w unijnych traktatach i możliwe, że jest ona niepełna. Więcej informacji można znaleźć w traktatach.

* TFUE: Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej TUE: Traktat o Unii Europejskiej

Powyższy tekst jest przeznaczony dla potencjalnych organizatorów inicjatyw obywatelskich. Nie wiąże on prawnie Komisji Europejskiej. Nie przedstawia tematu w sposób wyczerpujący ani nie jest oficjalną interpretacją zapisów traktatów.

Mimo że w rejestrze online Komisji należy podać **postanowienia traktatów** uznane przez grupę organizatorów za istotne dla zaproponowanych działań, w praktyce **Twoja inicjatywa zostanie zarejestrowana nawet, jeśli** podane zostaną niewłaściwe postanowienia, o ile inicjatywa spełnia warunki podane powyżej, a w szczególności **o ile nie wykracza w sposób oczywisty poza uprawnienia Komisji w zakresie przedkładania wniosków dotyczących aktów prawnych Unii.**

Jeżeli jednak inicjatywa wykracza w sposób oczywisty poza uprawnienia Komisji, Komisja poinformuje organizatorów o swojej ocenie i będą oni mogli **zmienić i ponownie przedłożyć swoją inicjatywę**, zgodnie z wymogami.

Inicjatywa może również zostać **zarejestrowana częściowo**, jeżeli jej część, w tym jej główne cele, nie wykracza w sposób oczywisty poza uprawnienia Komisji w zakresie przedkładania wniosków dotyczących aktów prawnych Unii. W takim przypadku organizatorzy będą mogli zbierać deklaracje poparcia wyłącznie w odniesieniu do zakresu inicjatywy objętego rejestracją.

| Dodatkowe informacje:

Jeśli chcesz przedstawić bardziej szczegółowe informacje na temat przedmiotu, celów i kontekstu proponowanej inicjatywy, możesz:

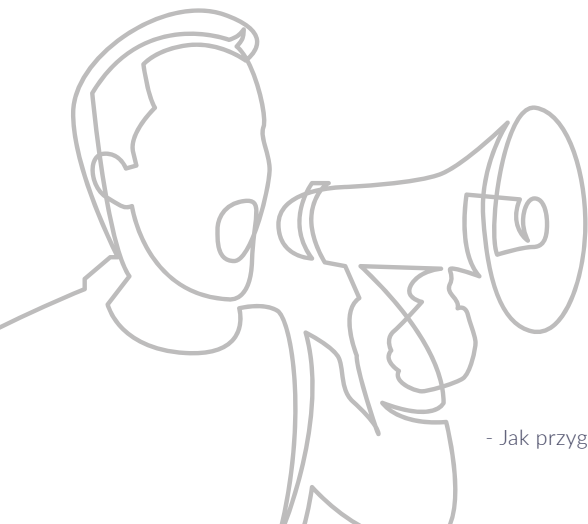
- w odpowiednim polu dodać załącznik (maks. 5 tys. znaków)
- załączyć dodatkowe informacje, w tym szerzej opisany kontekst
- załączyć projekt aktu prawnego.

Uwaga: Komisja nie zapewnia **tłumaczenia dodatkowych informacji** na temat inicjatywy ani ewentualnego **projektu aktu prawnego** – za ich przetłumaczenie **odpowiadają organizatorzy**.

Na przedstawienie dodatkowych informacji w dokumencie załączonym do inicjatywy zdecydowało się wielu organizatorów, w tym organizatorzy trzech inicjatyw, które zdobyły milion podpisów:

- Polityka spójności w regionie na rzecz równości i zachowania kultury regionu
- Stop wiwisekji
- Zakaz stosowania glifosatu i ochrona ludzi i środowiska przed toksycznymi pestycydami
- Europejska inicjatywa na rzecz pluralizmu mediów

Taki dokument można przygotować w dowolny sposób, aby lepiej wyjaśnić inicjatywę oraz wyraźniej określić jej cel. Nie ma ograniczeń w liczbie znaków czy ilustracji pod warunkiem, że plik ma maksymalnie 5 MB.

Projekty aktów prawnych są o wiele rzadziej spotykane, ale w ramach niektórych inicjatyw zostały przedstawione:

- [Europe CARES](#) – Inclusive Quality Education for Children with Disabilities (Europa DBA – wysokiej jakości edukacja włączająca dla dzieci niepełnosprawnych)
- [Jeden z nas](#)
- [Mama, tata i dzieci](#)
- [Koniec z zaśmiecaniem morza tworzywami sztucznymi](#)

Wszystkie te dodatkowe elementy mogą pomóc w przybliżeniu celów inicjatywy na początkowym etapie rejestracji, podczas zbierania deklaracji poparcia oraz na końcowym etapie badania przez Komisję.

Jeśli proponowana inicjatywa zdobędzie milion podpisów, Komisja rozpocznie etap badania, w którym uwzględni całą zarejestrowaną treść, w tym także załącznik, dodatkowe informacje i ewentualny projekt aktu prawnego. W związku z tym ważne jest, aby już na etapie rejestracji uwzględnić wszystkie informacje, które Komisja powinna rozważyć, ponieważ później nie będzie możliwości przekazania dodatkowych informacji!

Jeśli potrzebujesz indywidualnie dostosowanej i niezależnej porady lub oceny co do tego, czy Twoja inicjatywa nie wykracza w sposób oczywisty poza uprawnienia Komisji, przejdź do zakładki Pomoc na forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej i prześlij zapytanie. W ciągu ośmiu dni roboczych otrzymasz indywidualną poradę.

Rady

- Sprawdź, które artykuły Traktatu mogą posłużyć jako ważna podstawa prawna do zaproponowania przez Komisję unijnego aktu prawnego. Przykłady artykułów podanych dla kilku inicjatyw (na podstawie decyzji Komisji w sprawie rejestracji): „Jesteśmy gościnną Europą i chcemy pomagać!”: art. 77 ust. 2 lit. b), art. 78 ust. 2, art. 79 ust. 2, art. 82 ust. 2 lit. c) oraz art. 83 ust. 1 i 2 TFUE; „Stop ekstremizmowi”: art. 114, art. 153 i art. 19 TFUE.
- Przeczytaj uważnie artykuły Traktatu. Artykuły mówiące o „procedurze ustawodawczej” (zwykłej lub specjalnej) mogą być stosowane w odniesieniu do inicjatywy, chyba że artykuł wyraźnie stanowi, że z wnioskiem występuje nie Komisja, lecz inna instytucja. Inne artykuły, wyraźnie określające, że wystąpienie z wnioskiem leży w zakresie uprawnień Komisji, również mogą być stosowane.
- Pamiętaj: wymienienie wielu artykułów niekoniecznie pomoże w rejestracji!
- Przeanalizuj wcześniej zarejestrowane inicjatywy, aby uzyskać szerszy ogląd, oraz przejrzyj te, które nie zostały przyjęte do rejestracji.

Powyższy tekst jest przeznaczony dla potencjalnych organizatorów inicjatyw obywatelskich. Nie wiąże on prawnie Komisji Europejskiej. Nie przedstawia tematu w sposób wyczerpujący ani nie jest oficjalną interpretacją zapisów traktatów. Komisja nie ponosi odpowiedzialności za żadne ewentualne wykorzystanie zawartych tu informacji.